

Ekskursija pa Jēkaba kapiem pirms 122 gadiem

(fragmenti no grāmatas)

**Der St. Jacobi-Kirchhof in Riga. (1773–1895). Von Arend von Berkholz,
(Erweiterter Sonderabdruck aus dem „Rig. Tageblatt“). Riga : Verl. von N.
Kymmel, 1895.**

Jurists Ārends Voldemārs fon Berkholcs (Arend Woldemar von Berkholz) dzimis Rīgā 1863. gadā, miris Drēzdenē 1937. gadā. Savā grāmatā viņš aplūko Jēkaba kapu vēsturi laikā no 1773. līdz 1895. gadam. Spilgtākai uztverei autors izvēlējies teksta izklāstu veidot no ekskursijas vadītāja pozīcijām. Daudz kas no tā, par ko stāsta Ārends fon Berkholcs, laika gaitā ir zudis, mērķtiecīgi iznīcināts vai patvaļīgi pārveidots, tāpēc šodien vairs nav ieraugāms. Taču mums ir iespēja palūkoties uz Jēkaba kapu pagātni grāmatas autora acīm.

Grāmatas fragmentus latviešu valodā tulkojis, komentārus un papildinājumus pievienojis Jānis Turlajs.

2017. g.

Pirmais nelaikis Jēkaba kapos apglabāts 1773. gada 4. jūnijā. Tas bija Drēzdenes tirgotāja Johana Gotlība Hoislera [*Johann Gottlieb Häußler*] 25 nedēļas [pusgadu] vecais 2. jūnijā mirušais dēlēns Johans Jakobs [*Johann Jakob*].

Kā nākamais 1773. gada 21. jūlijā pa labi no kapelas tika apglabāts 19. jūlijā mirušais Jēkaba baznīcas mācītājs Heinrihs Frīdrihs Hērvāgens [*Heinrich Friedrich Heerwagen*]. Viņš bija 56 gadus vecs, dzimis Lobensteinā (Fogtlande, Vācija) un 24 gadus kalpojis Jēkaba draudzē.

1793. gadā kapu vecākās daļas vidū tika uzbūvēta kapela, kas 1884. gadā tika radikāli pārbūvēta. Pārbūves laikā no kapelas pagraba (kriptas) tika izvākti zārki, kas tika apglabāti pie kapu sienas, iezīmējot šo vietu ar jaunām eglītēm un granīta krustu ar uzrakstu „Es dzīvoju, un jums ar dzīvot būs“ (Jāņa, 14:19.). Uz kopīgā kapa atradās akmens plāksne ar uzrakstu: „Kapu kapelas pārbūves laikā 1886. gada oktobrī no tās pagraba izcelti, pārvietoti uz šejieni un guldīti kopīgā kapā 42 pieaugušo zārki un 30 bērnu zārki, kas tur [kriptā] tika ievietoti laikā no 1793. līdz 1856. gadam.“

Pastaigu pa Jēkaba kapiem sākam no vietas, kur tieši pretī galvenajai ieejai stāv kapu kapela, un vispirms griežamies pa labi. Kapelas tuvumā apglabāts Jēkaba draudzes mācītājs Heinrihs Frīdrihs Hērvāgens (1717–1773), kurš Vidzemē ierādās no Fogtlandes Vācijā. Viņa kaps vairs nav atrodams.

Arī H. F. Hērvāgena pēcteča, mācītāja Hristiana Ādolfa Ludviga Dingelšteta [*Christian Adolph Ludwig Dingelstädt*] (1741–1790), kaps Jēkaba kapos vairs nav atrodams. Tāds pats liktenis piemeklējis arī nākamā Jēkaba kapos apglabātā mācītāja Johana Lodera [*Johann Loder*] kapu – tas nav atrodams. J. Loders kalpoja Jēkaba draudzē 43 gadus un bija arī Rīgas liceja (Kārļa licejs, vēlāk Pētera licejs) rektors. Viņš mira 1775. gada 5. septembrī 88 gadu vecumā.

Rektora J. Lodera nāvei sekoja arī viņa pēcteča Johana Jakoba Hardera [*Johann Jacob Harder*] (miris 1775. g.) aiziešana. J. J. Harders tika apglabāts Jēkaba kapos 15. decembrī – tieši 100 gadus pēc tam, kad Zviedrijas karalis Kārlis XI Rīgā nodibināja *Collegium Carolinum* – Kārļa liceju. J. J. Harders bija liceja rektors un Jēkaba draudzes mācītājs. Jēkaba kapos apglabāts (1776) arī Jēkaba baznīcas zviedru un igauņu-somu draudzes mācītājs Kārlis Normans [*Carl Normann*].

Saskaņā ar ierakstiem baznīcas grāmatā Jēkaba kapos dus Garlība Merķeļa tēvs, emeritētais Lēdurgas mācītājs Daniels Merķelis [*Daniel Merkel*], kurš ticis apglabāts 1782. gada 13. decembrī.

Tieši pie kapsētas mūra, kas robežojas ar grieķu pareizticīgo baznīcas kapiem, stāv pieminēklis, kuru rotā lira ar tai apvītu lauru vainagu. Tajā iekalts uzraksts vēsta: „Dziesmu vainags tā diriģentam Hugo Preisam, dzimušam 1814. gada 22. decembrī, mirušam 1862. gada 16. novembrī.”

Hugo Preiss [*Hugo Preis*] dzimis Rīgā no Bohēmijas ieceljojoša mūziķa ģimenē, bijis ērģelnieks Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā un diriģents kora dziedāšanas biedrībā. 1851. gadā H. Preiss bija viens no biedrības “Dziesmu vainags” (*Liederkrantz*) dibinātājiem.

Vienkāršs granīta krusts atgādina par bijušo Rīgas policijas priekšnieku generālmajoru Aleksandru fon Vilbuā [*Alexander von Villebois*] (1808–1881).

Tālāk nonākam pie dzejnieka, Rīgas teātra direktora Kārļa Eduarda fon Holteja sievas kapa. Labi saglabājies pieminēklis, labajā pusē rotāts ar sēru kausu un kreisajā ar liru. Tajā iekalts uzraksts: „Jūlija fon Holteja [*Julie von Holtei*], dzimusi Holcbekere. Dzimusi Berlīnē 1809. gada 29. jūlijā, mirusi Rīgā 1838. gada 29. decembrī”.

Ejam tālāk un pavisam drīz nonākam pie varena, sūnām klāta laukakmeņa, uz kura stāv vienkāršs granīta krusts. Akmenī iestiprināta metāla plāksne. Uz tās vārdi: „Šeit dus Vidzemes ģenerālsuperintendents, virskonsist. prez. Sv. Annas ordeņa 2. šķ. bruņinieks Dr. Kārlis Gotlobs Zontāgs [*Karl Gottlob Sonntag, attēlā*], dzimis Rādebergā Saksijā 1765. gada 10. augustā, miris Rīgā 1827. gada 17. jūlijā. Godavīram, pilnam gaismas un spēka, no dažiem draugiem.” Uz krusta savulaik bijis zelta burtiem rakstīts uzraksts. Tas ir noskalots un vairs nav salasāms.

Tieši pretī K. G. Zontāga kapam atrodas Vidzemes medicīnas inspektora Dr. Ludviga Dirsena [*Ludwig Dyrssen*] (1797–1835) kaps. Pieminekļis izgatavots no balta marmora, uz tā novietota pusnosegta kapu urna. Šo pieminekli L. Dirsens veltījis savai mirušajai sievai Bertai Franciskai, dzimušai Bulmerinkai. Pie pieminekļa piestiprināta misiņa plāksne atgādina par Ludvigu Dirsenu.

Blakus L. Dirsenam dus Dr. Džons Eduards Bērenss [*John Eduard Baerens*] (1834–1884), kurš astoņus gadus (1861–1869) bija Vidzemes guberņas vecākās avīzes “*Rigasche Zeitung*” atbildīgais redaktors. Tas bija trauksmais laiks, kurā viss bija saistīts ar augšupejas iecerēm: 1861. gadā tika pabeigta Rīgas–Daugavpils dzelzceļa līnija, 1862. gadā atklāts Baltijas Politehnikums un gāzes stacija, 1863. gadā – ūdens ņemšanas stacija, 1864. gadā – Rīgas Biržas banka, 1866. gadā – pilsētas reālgimnāzija utt.

Vienkārša akmens kapa plāksne atgādina par Gustavu Petersenu [*Gustav Petersen*] (1782–1839), kurš no 1821. līdz 1839. gadam bija Vidzemes guberņas prokurors. G. Petersens bija pirmais mūsu zemes universitātes¹ students (1802. g. 21. aprīlis). Blakus tēvam dus arī viņa dēls Juliuss Petersens [*Julius Petersen*] (1806–1844), kurš turpināja tēva iesāktu prokurora darbu.

Netālu no Petersenu kapuvietām guldīti arī citi viņu darba turpinātāji tiesību jomā – valsts padomnieks, tiesību maģistrs Hermanis Šutce [*Hermann Schütze*] (1822–1867), un īstenais valsts padomnieks Konstantins fon Kīters [*Constantin von Kieter*] (1811–1885). Virs slepenpadomnieka Arnolda fon Tīdebēla [*Arnold von Tidebühl*] (1818–1883) kapa vietas atrodas vienkāršs marmora krusts.

Aiz Jēkaba kapelas kapu vecākajā daļā atrodas zems pieminēklis, kuru rotā pusnosegta kapu urna. Uz pieminēkļa ir šāds uzraksts: „Šeit dus aktieris J. Kārlis J. Fērels, saukts Ditmaršs [*J. Carl J. Föhrel, genannt Dittmarsch*], un viņa sieva Margareta Frīderika, dzim. Lindnere (1771. g. 30. aprīlī Rīgā–1837. g. 12. aprīlī)” [*attēlā pa kreisi pieminēklis 20. gs. 30. gados, pa labi zudušā pieminēkļa vieta mūsdienās*]. Pieminēkļa kreisajā pusē ir vārdi: „Viņš piedzima mīlestībai, mākslai un draudzībai Olavā, Silēzijā 1772. g. 22. augustā”. Labajā pusē rakstīts: “Viņš nomira mīlestības, draudzības un mākslas apraudāts 1812. g. 15. novembrī”.

¹ Domāta Tartu Universitāte, kas 1802. gadā tika atjaunota pēc Krievijas imperatora Aleksandra I rīkojuma kā Keizariskā Universitāte Tērbatā (*Kaiserliche Universität zu Dorpat*). Atjaunošanas iniciatīva nāca no Vidzemes bruņniecības, no 1802. līdz 1893. gadam mācības universitātē notika vācu valodā.

https://lv.wikipedia.org/wiki/Tartu_Universit%C4%81te

Blakus kapelai, tās aizmugurē, atrodas varens, bet diemžēl jau ir stipri laikazoba sagrauzts pieminēklis, kuru savai sievai uzstādījis neaizmirstamais Rīgas teātra dibinātājs, kādreizējais Vidzemes guberņas valsts padomnieks, senators un slepenpadomnieks brīvkungs Oto fon Fītinghofs [*Otto von Vietinghoff*]. Pieminēkļa virspusē iestrādāta plāksne, uz kuras rakstīts: „Šeit dus visuzticīgākā sieva, vismaigākā māte, žēlsirdīgākā sieviete Anna fon Fītinghofa, dzim. grāfiene Minniha [*Anna von Vietinghoff, geb. Gräfin Münnich*].” A. Fītinghofa dzimusi 1741. gada 5. maijā un mirusi Rīgā 1811. gada janvārī kā atraitne. Viņas vīrs O. Fītinghofs mira un tika apglabāts 1792. gadā Sanktpēterburgā.

Netālu no A. fon Fītinghofas atdusas Johans Kristofs Broce [*Johann Christoph Brotze*]. Viņa piemineklis veidots pēc Dr. Napjerska ierosinājuma, un uz tā ir uzraksts: „M. Johans Kristofs Broce, dzimis Gerlicā 1742. g. 12. septembrī, miris Rīgā 1828. g. 4. augustā.” Virs uzraksta atveidota degoša lampa, ko apvij čūska. Pieminekļa otrā pusē lasām: „Ilggadējam uzticamajam skolotājam, maiga rakstura vīram, nenogurstošajam Vidzemes senatnes pētniekam. 1845.”

Blakus J. K. Brocem atdusas Albanus² pēctecis, Vidzemes valdības skolas direktors Vilhelms Hristians Frīdrihs Keislers [*Wilhelm Christian Friedrich Keußler*] (1777. g. Turgavā, Bavārijā (tagad Šveice)–1828. g. Rīgā). V. K. F. Keislera vārds saistāms arī ar atmiņām par observatoriju, kas bija izveidota Rīgas pils apaļajā tornī pie Daugavas. Drīz pēc tās dibinātāja nāves zuda arī observatorija. Uz vienkāršā granīta krusta virs kapa ir

² Albanus, Johans Augusts Leberechts, garīdznieks, pedagogs, literāts un cenzors, dzimis Beuhā [tagad Brandisas pilsētas rajons] pie Leipcigas 1765. g., miris Rīgā 1839. g.
<http://lgdb.lnb.lv/index/person/84/>

rakstīts: „Jūsu Keisleram, mirušam 1828. g., virsskolotājam un direktoram, pateicīgie skolēni. 1855.”

Tikai daži soļi, un atrodamies pie ļoti gaumīga Mailingeru [*Mailinger*] ģimenes kapa pieminekļa. Tas izgatavots no balta marmora un, iespējams, ir Jēkaba kapu visvērtīgākais piemineklis. Uz augsta pjedestāla paceļas krusts, kuru, tam piekļaudamās, apkampusi sērojoša sieviete. Krusta augšgalu rotā plaukstošu rožu vainags.

Kapu pieminekļi no iepriekšējā gadsimta (18. gs.) un šī gadsimta (19. gs.) sākuma Jēkaba kapos galvenokārt ir postamenti ar kapu urnām. Visos laikos bijuši izplatīti pieminekļi apzāģētu koku stumbru veidolā. Jēkaba kapos tādus atrodam tikai četrus. Viens no tiem atrodas pie pilnīgi sabrukušā Vidzemes guberņas ārstniecības inspektora Dr. Dāvida Demetriusa Levi [*David Demetrius Levy*] (miris 1855. g.) kapa. Uz vienas no zaru vietām ir lakonisks uzraksts: „Šeit dus cēls cilvēks! – kopā ar dēlu” (dēla vārdu laiks ir dzēsis).

19. gs. 40. gados visizplatītākie bija krusti, taču 70. gadu beigās sāka izplatīties obeliski, kuri lielo izmaksu dēļ šeit ir samērā nelielā skaitā.

Pēdējā laikā lielāku uzmanību pievērš kapu žogiem. Tie bieži ir mākslinieciski skaisti. Jēkaba kapos ievēribu pelnījis dzelzī kaltais žogs pie Aleksandra Kulikovska [*Alexander Kulikowsky*] [*attēlā Aleksandra Kulikovska kapa pieminēklis mūsdienās, žogs ir zudis*] dzimtas kapa.

Pavisam tuvu Keislera kapam atdusas Dr. med. Oto fon Hūns [*Otto von Huhn*], kurš pirmais Rīgā 1800. gadā uzsāka potēšanu pret bakām – tikai gadu pēc tam, kad

Londonā tika veikts epohālais atklājums. O. Hūns bija arī jaunizveidotās Aleksandra augstumu labdarības iestādes pirmais direktors un vadīja to līdz 1829. gadam.

Virs četrstūrveida metāla pieminēkļa novietota urna, ap kuru apvijusies čūska. Postamenta priekšpusē lasāms uzraksts: „Otto fon Hūns, M. D. Krievijas impēriskais koleģiālpadomnieks Sv. Annas ordeņa 2. šķiras un Sv. Vladimira ordeņa 4. šķiras bruņinieks, dzimis Jelgavā 1784. gada 17. jūnijā, miris Rīgā 1832. gada 20. martā.“ Postamenta kreisajā pusē ir rakstīts: „Rūpīgajam un cilvēkmīlestības pilnajam ārstam, uzticamajam vīram, veltīts cieņā un draudzībā.“ Postamenta aizmugurē rakstīts: „Viņa nopelns ir, ka viņš pirmais Krievijas impērijā veica aizsargājošo potēšanu pret bakām“. Postamenta labajā pusē rakstīts: „Viņam pateicas par viņa veikumu pilsētā, par palīdzību, aprūpi, patvērumu ciešanās un postā grīmušajai cilvēcei“. Virs uzrakstiem novietots sakrustots romiešu ārstniecības dieva Asklēpija zizlis *[attēlā Oto fon Hūna kapa pieminēklis mūsdienās – ir zuduši iepriekš uzskaitītie veidojumi, kapa vieta ir būtiski pārveidota]*.

Blakus O. Hūna kapavietai atrodas pieminēklis – akmens piramīda, kas jau pa gabalu izceļas ar savu oriģinalitāti. Tā šeit stāv jau 70 gadu. Pa šo laiku piramīda ir nobrukusi, kapa plāksne pazudusi, tikai pēc nostāstiem zināms, ka zem tās izmūrētā kapā dus kara inženieris ģenerālleitnants Kārlis Fabians Vilhelms Šreiteris fon Šreiterfelds *[Karl Fabian Wilhelm Schreiter von Schreiterfeld]*, apglabāts 1825. gada 10. janvārī. Slavens ar to, ka 1812. gada karā vadīja nocietinājumu būvniecību.

Pāris soļu tālāk sasniedzam gaumīgu gandrīz 20 pēdas augstu, gotikas stila pieminēkli, kura virsotnē atrodas krusts. Tas ir virsmācītāja Dr. Kārļa Ludviga Graves *[Carl Ludwig Grave]* pieminēklis *[attēlā pieminēklis mūsdienās – tā virsotnē ir zudis krusts]*. Pieminēkļa priekšpusē ir uzraksts: „Dr. Kārlis Ludvigs Grave dzimis Rīgā 1784. g. 2. jūlijā, miris 1840. g. 4. janvārī. Konsistorija padomnieks, Sv. Staņislava ordeņa 2. šķiras un Sv. Vladimira ordeņa 4. šķiras kavalieris, Sv. Jēkaba baznīcas virsmācītājs,

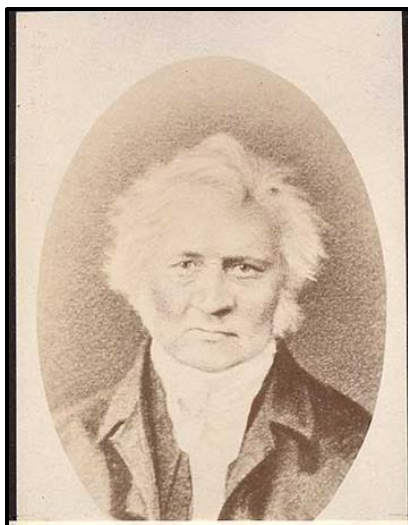
Vidzemes guberņas Konsistorija asesors, Rīgas ģimnāzijas virsskolotājs, Evaņģēliskās bībeles biedrības Rīgas sekcijas un vietējās sieviešu apvienības sekretārs. “

K. L. Grave bija pirmais, kas sāka domāt par to, ka Jēkaba kapiem ir jāveido cienīgāks izskats. 1823. gadā viņa vadībā sākās pirmā kapu apstādījumu veidošana. Vairākas papeles un bērzus šim mērķim ziedoja superintendents K. G. Zontāgs.

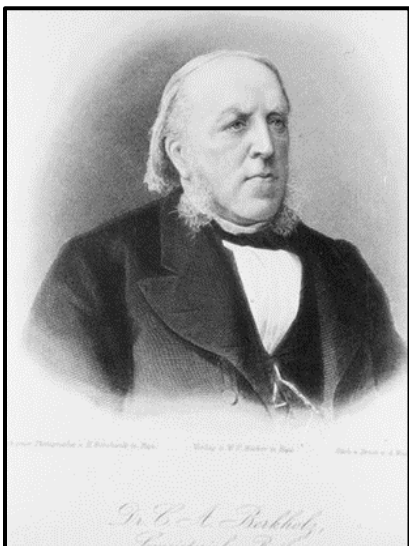

Pavisam netālu no K. L. Grāves atdusas superintendents Gustavs Reinholds fon Klots³ [*Gustav Reinhold von Klot*] (dzimis 1780, miris 1855. g. 18. oktobrī). Iepriecinošs šajā periodā bija tas, ka Vidzemes garīdzniecība iemantoja specīgākas korporatīvās saites, ko veicināja 1804. gadā G. R. Klotā vadībā izveidotās sinodes. Pēc Klotā ierosinājuma tika nodibināta Latviešu literārā biedrība (1824). Viņš bija tās pirmais prezidents.

³ *Gustavs Reinholds fon Klots. Vidzemes guberņas vācbaltiešu luterāņu mācītājs, cenzors un latviešu valodas popularizētājs, Latviešu literārās biedrības (Lettisch-Literärische Gesellschaft) dibinātājs (1824) un pirmais vadītājs (1824–1838). Dzimis 1780. g. 18. oktobrī Tveras guberņas Višņijvolocēkas pilsētā, armijas majora ģimenē. Mācījies Rīgas licejā, pēc tam studējis teoloģiju Tērbatas Universitātē (1802–1805). No 1805. līdz pat 1834. gadam bijis Nītaures draudzes mācītājs. Publicējis rakstus par latviešiem un latviešu valodu gan Latviešu literārās biedrības izdevumā “Magazina”, gan izdevumos vācu zemēs. 1830. g. G. R. Klotu ievēlēja par Vidzemes virskonsistorijas asesoru, 1834. g. – par Vidzemes ģenerālsuperintendentu. Miris 1855. g. 18. oktobrī Rīgā.* https://lv.wikipedia.org/wiki/Gustavs_Reinholds_fon_Klots

Pa kreisi no galvenās kapu ieejas uz Miera ielas pusi dus Eugens Alts [*Eugen Alt*]. Obeliskā iecirsts uzraksts: “EUGENS ALTS, dz. 1843. g. 25. decembrī, miris 1891. g. 17. aprīlī. Rātes loceklis 1873–1878, Rīgas pilsētas sekretārs 1878–1889. Ak, kā šie varoņi ir krituši cīņas karstumā! Otrā Samuēla grāmata, 1. nod. 25.” Obeliska otrā pusē rakstīts: “Uzticīgajam Rīgas dēlam nezūdošā piemiņā. Draugi.”

Jēkaba kapu jaunākajā daļā atdusas Dr. theol. Kristians Augusts Berkholcs⁴ [*Christian August Berkholz*] (1805–1889) [attēlā], kurš bija Grāves pēctecis, 36 gadus kalpojot Jēkaba baznīcas virsmācītāja amatā. Vīrs viņa kapa paceļas augsts krusts.

Blakus, tikai ar vienas neaizņemtas kapa vietas atstarpi, dus bīskapa K. F. Valtera pēctecis Vidzemes ģenerālsuperintendeta amatā Dr. Arnolds Hristiani [*Arnold Christiani*] [attēlā].

⁴ Kristiāns Augusts Berkholcs (*Christian August Berkholz*), vācu tautības luterāņu mācītājs, savu grāmatu apgādātājs, cenzors. Dzimis 1805. g. 21. jūl. (2. aug.) Rīgā mācītāja ģimenē. Mācījies Rīgā guberņas ģimnāzijā, studējis teoloģiju Tērbatas Universitātē (1824–1827), Berlīnes, Heidelbergas, Kēnigsbergas, Halles, Jēnas un Bonnas universitātēs (1828–1829). Darba gaitas: mājskolotājs (1830–1835), mācītājs Apukalnā (1836–1840), virsmācītājs Rīgas Jēkaba baznīcā (1840–1876), Vidzemes

Granīta krusta cokolā iegravēts: Vidzemes ģenerālsuperintendents Dr. Arnolds Hristiani, dz. 1807. g. 14. decembrī, miris 1886. g. 2. martā. Otrā pusē uzraksts: Pateicīgā mīlestībā Vidzemes bruņinieciņa.

Netālu atdusas Dr. Aleksandrs Frīdrihs Kranhals [*Alexander Friedrich Krannhals*] [attēlā], 1814–1891), Hafnera⁵ pēctecis Rīgas Valsts skolas direktora amatā (1851–1888).

Galvenā kapu celiņa kreisajā pusē dus Rīgas Pilsētas teātra aktrise Anna Zūrlande [*Anna Suhrlandt*], dz. Minhenē 1842. g., mirusi Rīgā 1892. g.

Konsistorijas loceklis (1847–1880). Bijis Rīgas Literāri praktiskās pilsoņu biedrības direktors, Jēnas Universitātes filozofijas doktors, Baltijas Vēstures un senatnes biedrības godabiedrs, un Tērbatas Universitātes teoloģijas goda doktors, rediģējis (1854–1867) vācu mācītāju žurnālu “*Mittheilungen und Nachrichten...*”. Vācu valodā rakstījis par Rīgas baznīcu un garīdzniecības vēsturi, latviešu valodā sarakstījis katehismu “*Ko mums būs mācīties*” (1837) un “*Opekalna draudzes maziem bērniem pirmu lasīšanas grāmatiņu*” (1838). Sarakstījis arī “*Ziņas par Krievu ķeizera valsti*” ar karti (1839), “*Jaunu sprediķu grāmatu*” (1856) un “*Otru jaunu sprediķu grāmatu*” (1864). Kopš 1849. g. Konsistorijas uzdevumā cenzējis Rīgā latviešu valodā izdotās reliģiska satura grāmatas. Polemizējis ar jaunlatviešiem grāmatniecības jautājumos. Miris 1889. g. 23. febr. (7. martā) Rīgā. A. Apinis <http://lqdb.lnb.lv/index/person/1114/>

⁵ Eduards Hafners (Johann Samuel Eduard Haffner), vācu tautības pedagogs, cenzors. Dzimis un miris Rīgā (1804–1889).

Jēkaba kapos ir apglabāti daudzi Rīgas teātru aktieri. Pirmais šajos kapos guldītais aktieris ir 32 gadus vecais komiķis Frīdrihs Lindners [*Friedrich Lindner*], apglabāts 1775. gadā. Vēl var minēt Konrādu Heinrihu Lofu [*Konrad Heinrich Loof*] (miris 1828), viņa sievu Sofiju Eleonoru Šmālfeldi [*Sophie Eleonore Schmalfeld*] (mirusi 1812), šeit apglabāts arī Augusts Heinrihs Poršs [*August Heinrich Porsch*] (miris 1823), kuru slepenpadomnieks Oto fon Fītinghofs 1782. gadā uzaicināja darboties tikko nodibinātajā Rīgas pilsētas teātrī. Jēkaba kapos apglabāts Nataniels Ernests Hindebergs [*Nathanael Ernst Hindeberg*] (miris 1793), kurš 1780. –1782. g. uz savu roku vadīja Rīgas teātri, līdz O. Fītinghofs esošo teātri nodibināja oficiāli. Tāpat te apglabāts Frīdrihs Hristofs Kārlis Federsens [*Friedrich Christoph Carl Feddersen*] (miris 1824), bijušais teoloģijas students, kurš vadīja Rīgas pilsētas teātra direkciju 1813. g. un 1817. –1819. g. Šeit dus arī Antons Gantners [*Anton Gantner*] (miris 1795), kurš 1770. –1772. g. kopā ar Mendi⁶ [*Mende*] vadīja Rīgas teātri.

Paplašinātājā Jēkaba kapu daļā kā pirmā 1846. gadā tika apglabāta aktrise un dziedātāja Auguste Karolīna Pauzere [*Auguste Caroline Pauser*] (mirusi 1846). Kapos apglabāts arī aktieris Kārlis Ferdinands Daniels Gromans [*Karl Ferdinand Daniel Grohmann*], kurš, garīgi sagrauts, 1794. gadā 36 gadu vecumā beidza dzīvi pašnāvībā.

⁶ Joahims Frīdrihs Mende (*Joachim Friedrich Mende*), vācu aktieris, 1768. gadā Rīgā, Parādes laukumā [*Esplanādē*] atklātā teātra trupas vadītājs. Sniedzis atbalstu Oto fon Fītinghofam pirmā Rīgas pilsētas teātra izveidē. <http://www.bbl-digital.de/eintrag/Mende-Joachim-Friedrich/>

Jēkaba kapos dus slavenais Vidzemes vēstures pētnieks – Vidzemes vēstures kritiskās izpētes meistars Dr. Kārlis Eduards Napjerskis⁷ [Karl Eduard Napiersky] (dz. 1793. g. 21. maijā, miris 1864. g. 2. septembrī) [attēlā].

Mums jāatceras vēl kāds vīrs, par kuru savulaik runāja visa izglītotā Eiropa, bet kurš tagad aizmirsts dus Jēkaba kapos. Tas ir brīvkungs Ādams Heinrihs fon Bulovs [Adam Heinrich von Bulow]. Viņa brālis, slavenais karavadonis Frīdrihs Vilhelms grāfs Bulovs fon Dennevics, ir Berlīnes glābējs, kura baltā marmora statuja novietota Berlīnes bulvārī Unter der Linden – pretī Karaliskajai sardzei. Ā. H. fon Bulovs bija sarežģīta personība – rakstnieks, publicists un militārs teorētiķis. Savu uzskatu dēļ viņš iemantoja daudzus ienaidniekus gan Vācijā, gan Krievijā un tika ieslodzīts Rīgas Citadelē, kur 1807. gadā nomira un ir apglabāts Jēkaba kapos.

No mirušajiem, kas apglabāti Jēkaba kapos, vēl minēsim šādas personas: Vidzemes vicegubernators Johans Frīdrihs fon Veitbrehts [Johann Friedrich von Weitbrecht] (miris 1821), pasta priekšnieks Kārlis fon Baranofs [Karl von Baranoff] (miris 1838), Frīdrihs fon Jungs [Friedrich von Jung] (miris 1853), policijas ārsts, komponista un dzejnieka

⁷ Kārlis Eduards Napjerskis, no Šteinhaueru dzimtas cēlies vācbaltiešu vēsturnieks, izdevis vairākas grāmatas par Latvijas vēsturi, kā arī Baltijas provinču rakstnieku un zinātnieku leksikonu. Kurzemes literatūras un mākslas biedrības loceklis (1823), Latviešu draugu biedrības loceklis (1827), Kēnigsbergas Universitātes filozofijas zinātņu doktors (dr. phil., 1832), Rīgas vēstures un senatnes pētnieku biedrības dibinātājs (1834), priekšsēdētājs (1850–1859), Pēterburgas Zinātņu akadēmijas korespondētājloceklis (1843). Žurnāla "Mitteilungen aus der livländischen Geschichte" redaktors (no 1840).

Dzimis 1793. gada 1. jūnijā (21. maijā) Rīgas mastu šķirotāju dzimtā. [1] Pēc Rīgas Domskolas beigšanas studējis teoloģiju Tērbatas Universitātē (1810–1812), pēc tam strādājis par mājskolotāju Vecpiebalgā (1813) un kalpojis par Jaunpiebalgas luterāņu mācītāju (1814–1829). Šajā laikā latviešu valodā izdevis "Īsu pamācīšanu priekš skolmeistariem" (1822), kā arī rakstus vāciski par latviešu vietvārdu "Jelgava" (1827) un latviešu personvārdiem (1827).

Strādājis par Vidzemes guberņas skolu inspektoru un Rīgas guberņas ģimnāzijas direktoru (1829–1849), kā Rīgas Cenzūras komitejas (Rigaische Censurcomité) loceklis (1851–1864) centies apturēt G. Merķeļa rakstu izplatīšanu. Par šiem nopelniem K. E. Napjerskis iecelts par valsts padomnieku ar tiesībām pārveidot uzvārdu par "fon Napjerskis" [3].

K. E. Napjerskis miris 1864. gada 14. (2.) septembrī Rīgā. Viņa dēls Jakobs Gotlībs Leonhards Napjerskis (1819–1890) kļuva par vēsturnieku un Rīgas rātskungu.

https://lv.wikipedia.org/wiki/K%C4%81rlis_Eduards_Napjerskis

Georga Grindela tēvs, Dāvids Heronīms Grindelis [*David Hieronymus Grindel*] (*Tērbatas Universitātes rektors (1810–1812), miris 1836 – grāmatas autors Ārends fon Berkholcs ir kļūdījis – Dāvids Heronīms Grindelis ir apbedīts Mārtiņa (Āgenskalna) kapos*), Gubernas tiesas prezidents Georgs Frīdrihs fon Bruinings [*George Friedrich von Bruiningk*] (miris 1845), Vidzemes kredītsistēmas direktors Gothards fon Fēgezaks [*Gotthard von Vegesack*] (miris 1846), ģenerālmajors Gothards Vilhelms Levis of Menārs [*Gotthard Wilhelm von Lövis of Menar*] (miris 1849), Gubernas tiesas padomnieki Ferdinands fon Šules [*Ferdinand von Schultz*] (miris 1853), Magnuss fon Volfelds [*Magnus von Wolffeldt*] (miris 1856), Ādolfs fon Hēns [*Adolph von Hehn*] (miris 1856), Kārlis Grass [*Carl Grass*] (miris 1879), Teodors fon Helmersens [*Theodor von Helmersen*] (miris 1893), Vidzemes gubernas Kamerālpalātas prezidents Dr. Ludvigs fon Kube [*Ludwig von Cube*] (miris 1855), Sanktpēterburgas [Petrovavlovskas] cietokšņa komendants ģenerālis Kārlis Frīdrihs Manderstjerna [*Carl Friedrich von Manderstjerna*] (miris 1862), skolu pārzinis, mācītājs

Kārlis Matīass Heinrihs fon Hedenstroms [*Carl Matthias Heinrich von Hedenström*] (miris 1865), artilērijas ģenerālis Andreass Aleksandrs fon Lingens [*Andreas Alexander von Lingen*] (miris 1866), landrāts Aleksandrs Reinholds Rennenkamfs [*Alexander Reinhold von Rennenkampff*] (miris 1869), Vidzemes medicīnas inspektora palīgs Kārlis Frīdrihs fon Zēlers [*Carl Friedrich von Seeler*] (miris 1869), ģenerālmajors, imperatora flīģeladjutants Konstantīns fon Doppelmeiers⁸ [*Constantin von Doppelmaier*] (miris 1871), ģenerālis grāfs Oskars Kellers [*Oskar Keller*] (miris 1877), Vidzemes vicegubernators barons Eduards fon Krīdeners [*Eduard Baron von Krüdener*] (miris 1878), 29. artilērijas brigādes komandieris ģenerālmajors Juliuss fon Drentelns [*Julius von Drenteln*] (miris 1880), Rīgas Sarkankalna

psihiatriskās slimnīcas dibinātājs Dr. med. Gregors Brucers [*Gregor Brutzer*] (miris 1883), Rīgas cietokšņa pēdējais komandants artilērijas ģenerālis barons Reinholds Vrangelis [*Reinhold Baron Wrangell*] (miris 1884), Latviešu advokātu biedrības bijušais prezidents

⁸ Berlīnes Tīrgartena parkā atrodas piemiņas akmens Konstantīnam fon Doppelmeieram, kurš 1871. g. 27. oktobra pēcpusdienā nelaimīgi krita no zirga un gāja bojā (skat. attēlu šajā lappusē). Tas notika Berlīnē, kur viņš bija Krievijas sūtniecības militārais atašejs. Šo piemiņas akmeni 1872. gadā uzstādīja viņa Berlīnes draugi – princis Hoenloe Ingelfingens un majors Zalbahs. K. fon Doppelmeiera mirstīgās atliekas jau 29. oktobrī tika pārvestas uz Rīgu apglabāšanai Jēkaba kapos.

Krišjānis Kalniņš⁹ (miris 1885), landrāts Arturs fon Rihters [Arthur von Richter] (miris 1892), mūzikas profesors Ādolfs Pestels [Adolf Pestel] (miris 1893).

Atšķirībā no pilsētas kapiem, kur ir ļoti daudz privāto kapliču, Jēkaba kapos tādas ir tikai četras. Vecākā ir balti krāsotā Rīgas Kara hospitāļa vecākā ķirurga Albrehta fon Oprotkoviča [Albrecht von Oprotkowitsch] kapliča (miris 1821).

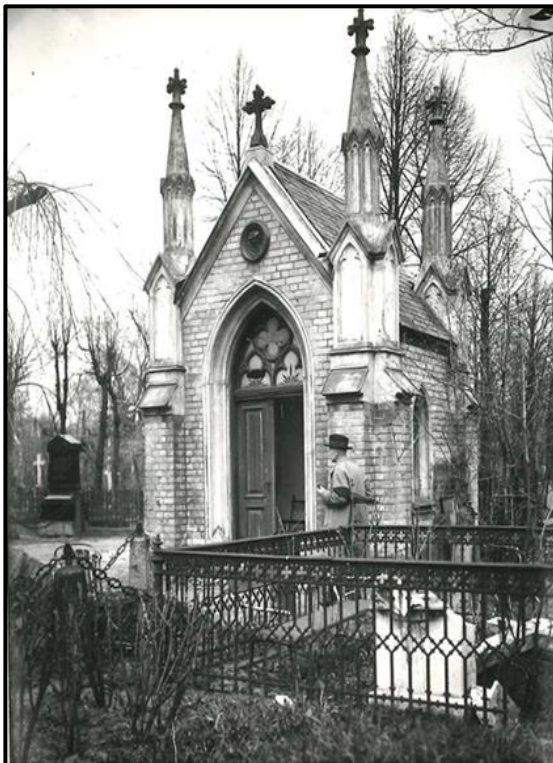
Pārējās kapličas pieder barona Kārļa Reinholda fon Šilinga (Karl Reinhold Schilling, miris 1855) un

⁹ Krišjānis Kalniņš (1847—1885), latviešu jurists un sabiedriskais darbinieks. Pirmās Tautas atmodas darbinieks, ilggadējs Rīgas Latviešu biedrības priekšnieks (1875—1885). Dzimis 1847. g. 26. (14.) jūlijā Derpeļmēmeles muižas "Kalniņu" māju saimnieka ģimenē (tagad Codes pagasts). Mācījies Bauskas apriņķa skolā un Jelgavas ģimnāzijā, studējis tieslietas Maskavas Universitātē, no 1870. g. piedalījies Friča Brīvzemnieka vadītajos Maskavas latviešu lasāmajos vakaros. Šajā laikā publicējis apcerējumu par latviešu Saules teikām, kas pamatojās uz mitologa Manharda pētījumiem. No 1872. g. K. Kalniņš dzīvoja Rīgā, strādāja par advokātu un drīz vien kļuva populārs latviešu sabiedriskajā dzīvē. 1880. g. viņš vadīja latviešu deputāciju pie Krievijas impērijas ķeizara Aleksandra II, bet 1882. g. pie ķeizara Aleksandra III. Miris 1885. g. 25. (13.) decembrī, bērēs viņu ar lielu godu pavadīja daudz cilvēku, un pat Rīgas vācu avīzes atzīmēja, ka no viņa izgājis spēks, kas latviešus saistījis uz kopēju darbību.

https://lv.wikipedia.org/wiki/Kri%C5%A1%C4%81nis_Kalni%C5%86%C5%A1

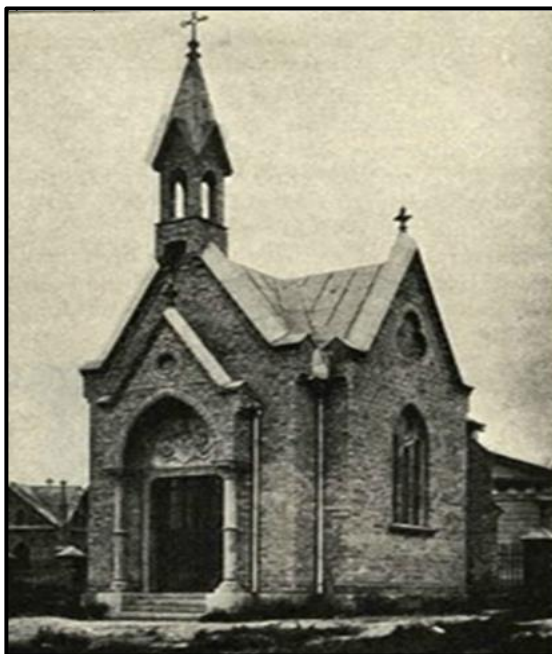

Dālicu [Dahlitz] ģimenei [attēlos kapliča 20. gs. 30. gados un mūsdienās].

Tieši pie mūra, kas atdala Jēkaba kapus no pilsētas kapiem, atrodas Teodora un Amālijas Prīskornu [Theodor und Amalie Prieskorn] ģimenes kapliča, kuras ieeju rotā bronzas tēlu grupa “Ticība. Mīlestība. Cerība”.

Aiz Grīnfeldu ģimenes kapličas, kas tagad atrodas Senču ielas otrajā pusē, redzams Jēkaba kapu žogs, pie kura atrodas neogotikas stilā veidotā Nolkenu ģimenes kapliča (abos attēlos).

Teodora un Amālijas Prīskornu ģimenes kapliča atradās tai blakus. Abas kapličas ir zudušas, tagad šajā vietā atrodas Senču iela